

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren fru Vanberg privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Hs. høiærverdighet biskop Mangers hyrdebrev for fasten 1938. — Pater W. Schmidt 70 år. — Stortingspresident Hambros foredrag. — I Moskvas skygge opdeles Spania. — N. K. K. F. — Av en Vincensbrors dagbok. St. Matthias Domkor til Oslo. —

Hs. høiærverdighet biskop Mangers hyrdebrev for fasten 1938.

II.

Med den rent ytre deltagning i det hellige messeoffer og derved i selve korsofferet er målet ikke nådd. Nei, høitelskede i Herren, alt kommer an på at hver enkelt tilegner sig Jesu offerhandling så det kan bli hver enkelts egen offerhandling. Deltagningen i det eukaristiske offer skal gjøre oss til efterlignere og bærere av vår yppersteprests sinnelag og forbilledlige liv. Derfor er det så overmåte viktig å bivåne det hellige messeoffer på den rette måte og med det rette offersinn, så hver enkelt frembærer det i forening med Kristus og hans vigslende prest. Det gjelder her ikke bare en personlig andaktsstund, så rik den enn kunde være. Nei, vi skal ta Kirkens messebok i hånden og fordype oss i den store handling som vi foretar sammen med presten. Og den som utdyper og fatter denne handling vil forstå at den ikke alene er logisk oppbygget og uten sammenligning må kalles verdens største mesterverk, men at den frem for alt er den mest fullkomne måte å tilbe Gud, takke ham, be ham om nåde og miskunn og yde ham fyldestgjøring for våre synder.

Vi må altså begynne det hellige messeoffer i den dypeste bevissthet at vi foretar en virkelig felles offerhandling sammen med Kristus og presten. Og derfor må vi konsentrere hele vår oppmerksomhet på forløsningens store mysterium, gjennomtrengt av den tanke at vi ikke alene skal være tilhørere

eller øienvidner, men på en måte prester som frembærer offeret for å gjøre Kristi forløsningsoffer til vårt eget.

Den liturgiske feiring av messeofferet omfatter en innledende eller forberedende del, så den egentlige offerhandling med sine tre hoveddeler: ofringen, forvandlingen, kommunionen, og en avsluttende del. Selv om vi ikke skulde ha ved hånden en fullstendig messebok, så finner vi i vår bønnebok messens viktigste og uforanderlige bønner som gir oss høve til nøiaktig å følge den hellige handling og som er i høieste grad egnet til å vekke det rette sinnelag i oss.

*

Vi begynner med erkjennelsen av vår egen uverdighet og vår totale avhengighet av Gud. Vi ber derfor sammen med presten foran altertrinet «Confiteor» og bekjenner i ydmykhet og anger våre synder, kaller Guds miskunn ned over oss og ber Guds engler og hellige om deres forbønn, så vi kan bli verdig til å stige op til alteret, op til Gud.

Så følger vi presten op til alteret og fortsetter vår bønn om de hellige martyrs bistand og Guds nåde, en bønn som ebber ut i det inntrengende, nifoldige fellesrop til den hellige Treenighet: Kyrie eleison, Kriste eleison, Kyrie eleison, et rop hvori vi legger al vår lengsel og vår evige hjemve, al vår nød og syndeskyld, alle våre skuffelser og savn. Når presten så istemmer «Gloria», da lyder det som

et svar fra himmelen på vårt nødsrop, et svar fullt av trøst og opmuntring for alle dem som har en god vilje og vil anerkjenne og tilbe Gud som sin eneste herre og frelser.

Efter å ha løftet hendene op til himmelen og bedt Gud hjelpe oss rydde av veien alle hindringer som holder oss bort fra vårt høie mål, åpner vi våre hjerter for å motta Guds evige visdom som kommer til oss i leksjen eller epistlen, en visdom som overgår al menneskelig visdom og som vi må tilegne oss, dersom vi skal bli verdig til å få del i forløsningens store offer.

I evangeliet ser vi Jesu veldige personlighet og guddommelige lære lyse over oss og over hele menneskeheten som det eneste sanne lys som kan føre oss til den evige salighet i Faderens skjød. Og som en spontan takk for dette lys istemmer vi av hjerterets dyp «Credo»: «Jeg tror på Gud Fader og hans enbårne sønn, Jesus Kristus». Vi bekjenner med apostlene at Jesus er Kristus, den levende Guds sønn, at han har det evige livs ord. Og den faste beslutning fattes i vår sjel at vi alltid vil bekjenne vår tro, leve vår tro, vandre trofast i den guddommelige Mesters fotspor.

*

Opfylt og gjennomtrengt av disse tanker er vi forberedt til den egentlige offerhandlings første hoveddel: ofringen. For et veld av tanker og hellige følelser trenger sig ikke som av sig selv inn i sjelen, når presten løfter op den gyldne patene med det hvite brød og den gyldne kalk med den rene vin for at Gud må velsigne og helliggjøre dem til det store formål de skal tjene til.

«Motta, Herre, denne hellige offergave», ber vi i forening med presten, og vi ofrer oss selv til Gud med alt det vi er og eier. Brød og vin har så stor symbolsk betydning for oss. Menneskehetens største bekymringer dreier sig om det daglige brød. Brødet er symbolet på vår nød, vårt arbeide, våre kamper, våre forhåpninger, våre jordiske planer og drømmer. Og alt dette legger vi på den gyldne disken og bringer det til den evige Gud som vårt offer, forvissnet om at han vil ta imot den fattige gave som vi gir ham med et opriktig hjerte. — Vin er et symbol på gleden. Også vår glede, blandet med sorg og tårer — som vinen blir blandet med vann — gir vi til Gud, så hele vårt liv blir et offer til ham.

Dette offersinn får et mere synlig uttrykk, når vi om søndagen legger i offerbøssen noget av den lønn som vi i ukens løp har fortjent ved tungt ar-

beide. I dette skal vi se den dype symbolske betydning av intim deltagning i offerhandlingen, som vi bidrar til å forskjønne ved dette personlige offer vi bringer, og vi skal gjøre det i den mening at vi bringer oss selv til offer. Slik blir kollekten under gudstjenesten ikke nogen forstyrrelse, men et veltalende uttrykk for vårt offervillige sinnelag.

Derfor skal vi be «i ydmykhetens ånd og med sønderkunst hjerte» at vårt offer og vår fullstendige selvhengivelse må bli mottatt av Gud med velbehag. Vi vet jo at ofringen gjøres kun med henblikk på forvandlingen, og at også vi må ofre oss selv for å bli forvandlet så vi stadig vekk får større likhet med Gud efter Frelserens ord: «Vær fullkomne som deres Fader i himmelen er fullkommen» (Matt. 5,48).

Nu forstår vi også hvorfor presten i dette øieblikk må tvette sine hender, for i vår sjel stiger igjen op bevisstheten om hvor uverdige vi er og at vi først må rense våre hender og våre hjerter før vi kan våge å forvandle brødet og vinen til Jesu legeme og blod og vi selv kan bli omskapt ved Guds nåde. Og derfor blir vår bønn enda mere innerlig når presten vender sig mot oss og sier «Orate, fratres: be, brødre, så vårt offer kan bli velbehagelig for Gud den Allmechtige».

Efter i stillhet å ha bedt i dette øiemed svinger vi oss under præfasjonen høiere op for å love og prise Gud i forening med de himmelske herskarer og istemmer med dem deres evige lovsang: «Hellig, hellig, hellig er Gud, herskarernes herre. Himmel og jord er fulle av hans herlighet».

*

Så begynner den nærmere forberedelse til messeofferets høitidligste øieblikk; fremstillingen av Jesu offerdød eller forvandlingen. Og våre tanker utvider sig og går til alle våre kjære, til alle kristne, ja til alle mennesker, og vi ber at de alle må få del i offeret fra Golgata.

Vi bøier vårt hode mens presten på Kristi vegne uttaler over brødet og vinen Jesu ord: «Dette er mitt legeme. Det er mitt blod som utgydes for dere og for mange til forlatelse for syndene». Og Jesu legeme og blod er likeså virkelig tilstede på alteret som de var det på Golgata, likeså virkelig som da han hadde dem i sine hellige hender ved den siste natverd for å rekke dem til sine apostler.

For en uuttømmelig fylde av følelser må ikke overvelde oss i dette høitidlige øieblikk, følelser av tilbedelse og inderlig Gudskjærlighet, følelser av takk for Guds ufattelige miskunn, men også følel-

ser av personlig uverdighet og vilje til å sone med Jesu blod for våre synder og vår likegyldighet. Det er vi som skulde ofre vårt eget liv, vårt eget jeg, men Guds sønn gir sig til oss, så vi kan ofre ham, og i ham kan prise og takke Gud og gjøre fyldest for våre synder. Kan vi ofre Gud noget større og fullkomnere enn hans enbårne sønns offerlegeme og offerblod, som er fremstillet under brødets og vinens adskilte skikkelser?

Med hvilken innerlighet må vi derfor ikke be den vidunderlige bønn som følger straks etter at forvandlingsordene er uttalt: «Vi, dine prestelige tjenerne, o Herre, men også hele ditt hellige folk ofrer til din herlige majestet av dine gaver en ren, hellig og uplettet offergave, det evige livs brød og den evige frelses kalk». Skulde vi så ikke utrope med apostlen Paulus: «Vi er døde for verden og vårt liv er skjult med Kristus i Gud» (Kol. 3,3)? Å forvandles, det er å dø. Det gamle menneske må dø forat en ny plante kan vokse og bære frukt. I samme grad som vi hengir oss, som vi dør for verden, i samme grad vil vi bli forvandlet til Kristus og få del i hans offerdød. Og som Gud Faders øie hviler med velbehag på sin enbårne sønn, så vil han også med glede se ned til oss, når vi blir omskapt til hans sønns billede, blir ett med ham, og bringer ham både sjel og legeme til offer. Ved ham og med ham og i ham blir vårt liv da til Guds ære og forherligelse.

*

Den liturgiske handling leder så våre tanker over til den hellige kommunion, mottagningen av det evige livs brød, Jesu legeme og blod som skjuler seg under brødets og vinens skikkelser. For offermåltidet hører med til offeret og hverken må eller kan skilles fra det. Den som ofrer med presten skal også med ham ta del i offermåltidet, ellers er hans offer ikke fullstendig.

Vi begynner forberedelsen til denne store handling med andektig å be den herlige bønn som Frelseren selv har lært oss å be: «Fader vår», som vekker i oss den levende bevissthet at vi har en far i himlen som gir oss vårt daglige brød og vil være oss en hjelper i al livets nød og kamp. Som vi daglig trenger det materielle brød for legemet, så trenger vi også daglig det himmelske brød for vår sjel. Vel føler vi oss svake og uverdige, men vi vet at Kristus selv lenges med stor lengsel etter å gi seg til oss for å gjøre oss verdige og sterke. Og derfor trer vi tross vår uverdighet med stor tillit hen til Herrens bord for å motta det evige livs brød, som gjør oss til ett med Kristus, gjør hans liv til vårt liv.

Og dersom vi av en eller annen grunn ikke kunde motta ham fordi vi enten alt i en tidligere messe har gjort det eller fordi vi føler vår samvittighet betynget eller ikke lenger er fastende, så skal vi i hvert fall gjøre den åndelige kommunion, det vil si lenges etter å bli forenet med ham og love ham evig troskap og kjærlighet.

Så fordyper vi oss et øieblikk i vår Gud som vi nu helt og holdent hører til og som har gitt oss en forsmak på den evige salighet, hvor vi ikke mere skal se ham gjennom et slør men ansikt til ansikt så som han er. Og så stiger vår takk og vår bønn op til ham, forvissnet om at han som har gitt oss alt vil fortsette sin miskunn mot oss og mot alle dem som vi slutter inn i vår bønn. Og vi fatter den faste beslutning å ta vår Gud med ut i dagens strev og kamp. Kanskje, ja sikkert vil vi i dagens løp møte motgang og skuffelse, tretthet og motløshet, ja også vanskeligheter fra våre medmennesker, ofte fra dem som står oss nærmest. Men med vår Gud vil vi overvinne al motbør og i alle mennesker se brødre og søstre, for hvem Kristus har ofret seg på korset.

*

Så er vi da kommet til messeofferets avsluttende del. Presten lyser den treenige Guds, Faderens, Sønnens, og den Hellige Ånds velsignelse over oss, så vi må bevare og ta med til vårt arbeide det sinelag og det offersinn som besjelet oss under den hellige offerhandling. For stadig vekk må vi bringe offer, ofte meget tunge offer, stadig vekk må vi forvandles, omskapes til større likhet med Kristus, og stadig vekk må vi arbeide for å komme i intimere kommunion eller forening med ham, så vi tenker, taler og handler som han selv.

Før vi forlater Guds hus for å begi oss til våre daglige plikter, kaster vi ennu et blikk inn i himlen, mens vi leser avsnittet av den hellige Johannes's evangelium som taler om Guds evige Ord, lys fra Lyset, som er blitt kjøtt og som har bodd iblandt oss, og hvis herlighet vi har sett, en herlighet full av nåde og sannhet. Ja, tanken på al den nåde og herlighet vi har erfart i det hellige messeoffer vil bli den gyldne tråd som må gå gjennom hele vårt liv og knytte oss selv og vårt dagsyrke til den hellige treenige Gud.

*

Høitelskede i Herren, det gis kun én måte å ta del i det hellige messeoffer, nemlig å frembære offeret i forening med Kristus og den forrettende prest. Måtte vi mere og mere trenge inn i messeofferets vesen og i den nåderikdom det gir oss. Hvor uen-

delig meget vilde ikke være vunnet for vårt åndelige liv, dersom vi gjorde vårt liv til et personlig og tililtsfullt samkvem med Kristus i tilslutning til den hellige offerhandling. For en åndelig glede og fryd vilde det da ikke bli å frembære den hellige messe.

Messeofferet er vel en felles gudstjeneste i forening med alle troende, men det er også en personlig og individuell deltaging av det enkelte menneske i den guddommelige kjærlighets vidunderverden. Av den personlige, dypt innerlige forening med den guddommelige offerprest og offergave strømmer enhetens og kjærlighetens bånd til det troende folk. Fra alteret flyter den uovervinnelige kraft som trosser alle stormer, forener alle til ett folk og trekker alle til Kristus. Måtte vi derfor ved alteret lære å gjøre hele vårt liv til et messeoffer med ofringen av oss selv til Gud, med forvandlingen av vårt sinn til Kristi sinn, med foreningen av oss selv til Kristi guddommelige natur.

Den allmechtige Guds, Faderens, Sønnens og den Hellige Andes velsignelse stige rikelig ned over dere alle og forbli alltid hos dere. Amen.

Dette hyrdebrev skal leses op i alle kirker og offentlige kapell på de to første søndager i fasten både i fromessen og i hølmessen.

Gitt i Oslo den 2. februar 1938.

† Jacob Mangers
Apostolisk Vikar
biskop av Selja.

Pater W. Schmidt

70 år.

I misjonshuset St. Gabriel i Mødling ved Wien feiret den berømte etnolog og religionsforsker pater Wilhelm Schmidt S.V.D. den 16. februar sin 70-årsdag. Han tilhører den rekke av store personligheter som forener en genial forskers begavelse med utrettelig flid og en overordentlig arbeidskraft og som derfor har skapt sig et navn blandt de aller ypperste videnskapsmenn. Om hans arbeidsevne kan man danne sig en forestilling når man hører at han bare i løpet av de siste ti år har offentliggjort over 50 nye videnskapelige avhandlinger — deriblandt 2.—4. bind av det banebrytende verk: «Der Ursprung der Gottesidee».

Pater Schmidt er westphaler, født i Dortmund som sønn av en dypt religiøs og meget ansett lærer. Gymnasiet gjennomgikk han i Steyl, hvorefter han studerte ved universitetene i Wien og Ber-

lin — særlig viet han sprogvidenskapen sin interesse. 1890 trådte han inn i misjonsselskapet av det guddommelige ord, og fem år senere kaltes han av sine foresatte til misjonshuset St. Gaibriel i Mødling. Her utfoldet han en fruktbar videnskapelig virksomhet, som skapte hans internasjonale ry. I trede år arbeidet han der som forsker, idet han samtidig foreleste ved universitetet i det nærliggende Wien, og i 1925 blev han utnevnt til professor. Men da kalte pave Pius XI. ham til Vatikanet, idet han blev utnevnt til direktør for det nyoprettede museum for misjonsvidenskap og etnologi i Lateranpaleet. Hans fortjenester som videnskapsmann — som også ligger på det teologiske og særlig apologetiske område — har høstet megen anerkjennelse, idet han er blitt æresmedlem eller korresponderende medlem av de mest berømte videnskapsakademier og -selskaper — således Wiens videnskapsakademi, det kgl. antropologiske institutt av Storbritania, det italienske selskap for antropologi og etnologi og m. fl.

Pater Schmidts hovedinteresse er viet den sammenlignende sprogvidenskap. På dette område har han beriket verden med epokegjørende nye iakttagelser like fra han i 1890 offentliggjorde sitt første arbeid i denne retning, som omhandlet de forskjellige sproggrupper på det sydlige ocean. På grunnlag av de opplysninger som han mottok fra misjonærer i de pågjeldende strøk og ut fra erkjennelsen av at anvendelsen av utviklingsteorien på menneskeslektens åndelige historie vilde lede den lingvistiske forskning på avveier, gikk han i gang med å studere og klarlegge det tydelige slektskap mellom visse av Sydøst-Asias sproggrupper og sproget på de oceaniske øer. Senere utarbeidet han et verk over de australske sprog, som fikk stor betydning for forståelsen av de australske innfødtes kultur- og religionshistorie i fortiden. ligionshistorie i fortiden.

Hans annet arbeidsfelt er etnologien. I det berømte internasjonale tidsskrift for sprogkunnskap og etnologi «Anthropos» fant han et videnskapelig organ; hvori han kunde offentliggjøre resultatet av sine bearbejdelser av alt det materiale han mottok fra misjonærene. Hans studie over «den moderne etnologi», som kom i «Anthropos» i tidsskriftets første årgang, 1906, utstakk den nye vei han aktet å slå inn på: å anvende den historiske metode på etnologien istedet for den hittil ene brukte evolusjonistiske. Dette arbeid har båret frukt i den såkalte «Kulturhistorischen Schule der Völkerkunde» i Wien, som nu er det åndelige midtpunkt for hele den moderne etnologi.

Fra etnologien er det imidlertid kort vei til det religionshistoriske arbeidsfelt, som pater Schmidt ofret sig så meget desto ivrigere for som han straks erkjente at evolusjonslæren nettop på dette område hadde voldt størst skade. Pater Schmidt gikk inn for læren om en urmonoteisme og samlet et stort videnskapelig bevismateriale til dokumentasjon av denne teoris riktighet, som han for første gang i form av «undersøkelser over oprinnel-

sen til idéen om Gud», lot tilflytte offentligheten i «Anthropos» 1908—10. Idag foreligger dette arbeid som et monumentalverk på inntil nu 6 bind, som imidlertid langt fra er avsluttet. Antallet på de religionshistorikere som i løpet av de siste 25 år har sluttet op om pater Schmidts teori og arbeidet videre på dens grunnlag, er så betydelig, at man med full rett kan betegne ham som en banebryter på dette felt.

Men ennu er ikke alt nevnt. Som organisator av vitenskapelige kursuser og forsker ekspedisjoner har pater Schmidt likeledes innlagt sig store fortjenester. Han personlige initiativ skyldes det internasjonale kursuser for religionsetnologi, en lang rekke kongresser for etnologi og religionskunnskap samt det berømte misjonsmuseum i St. Gabriel. Han tilskyndet og forberedte pater Gusindes opdagelsesferd til Ildland-indianerne, ekteparret Selzelters reise til buskmennene i Kalahariørkenen og

pater Schebestas reiser til urskogstammene på Malakka og til Øst-Afrikas pygmæer. Selv har pater Schmidt foretatt flere foredragsreiser til Øst-Asia, Nord-Amerika, England og Skandinavia —

Og ved siden av alt dette er pater Schmidt samtidig det han alltid har vært: en nidkjær og opofrende prest, som stadig føler sig som misjonær i dette ords aller mest omfattende betydning, samtidig med at han er en konstruktiv tenker med vid horisont og en meget stor organisator — ånd og hånd har hos ham inngått en lykkelig forening. Som katolsk vitenskapsmann har han i sine resultater satt sig et monument som vil stå i århundrer fordi det, som universitetsprofessor dr. Walk skriver i sin hyldest av ham i februarheftet av «Christlich-pädagogischen Blättern», hviler på søiler, som ikke kan styrtes av vitenskapelige «meninger» av idag og imorgen eller overmorgen.

Stortingspresident Hambros foredrag.

Onsdag 9. mars var en stor dag for St. Olavsforeningen i St. Olavs menighet i Oslo. Stortingspresident Hambro hadde vært så elskverdig å stille sig til disposisjon med foredrag om «Folkeforbundet idag», et emne av stor aktualitet og med foredragsholderens særlige kompetanse måtte det bli litt av en opplevelse for den tallrike forsamling, som med Hs. Høiærverdighet Biskop Mangers i spissen lyttet til talerens interessante utredning.

Efterat lokalforeningens formann, hr. Erling Bruce, hadde ønsket forsamlingen og særlig aftenens foredragsholder velkommen, begynte stortingspresidenten sitt foredrag.

Foredragsholderen gjorde det klart at Folkeforbundet ikke er noen overstat, men er en forsamling av stater ved disses utsendte representanter. Derfor kunde man ikke vente at forbundet skulde føre noen virkelig selvstendig internasjonal politikk. Dertil kom at Folkeforbundet fremtrådte som et seierherreforbund og at det ikke var seierherrenes innerste mening å stå på like fot med de andre nasjoner. Stormaktene med sine faste plasser hadde efter planen både majoriteten og all virkelig makt i Rådet m. v. Imidlertid hadde de små stater ved godt samarbeid opnådd visse modifikasjoner i dette forhold. Oprindelig hadde man et Råd av 5 permanente medlemmer og 4 opnevnte av stormaktene. Nu har man et Råd på 14—4 permanente og 10 valgt av Forsamlingen. Forsamlingen har overtatt all budgettmessig myndig-

het. Og kontrollkommissjonens medlemmer blev nu valgt av Forsamlingen og ikke som før opnevnt av Rådet. Men det var dog ikke til å undgå at de store og mektige land fremdeles kom til å bestemme forbundets holdning i alle viktige avgjørelser. Og dette medførte nødvendigvis en svekkelse av forbundets evne til å gjennomføre sin egentlige idé: å forhindre krig og forebygge rettsbrudd og maktmisbruk overfor de mindre og svakere land. Imidlertid hadde Folkeforbundet faktisk flere ganger ved sin innskriften hindret konflikter mellom stater fra å utvikle sig til krig. Når dette, som vi alle vet, ikke alltid var lykkedes, skyldtes det især at stormaktene ikke hadde hatt viljen til å bringe de ofre som en konsekvent gjennomført fredspolitik krevde. Forresten hadde vi herhjemme ikke rett til å dømme for strengt om forbundets eller rettere statens undfallenhet i denne henseende. Da det for et par år siden var spørsmål om å iverksette sanksjoner, manglet det ikke på røster som klaget over skadelidende norske interesser.

Stortingspresidenten pekte på visse sider av forbundets virksomhet som hadde fått stor betydning og betegner et virkelig fremskritt for det internasjonale samarbeide. Han nevnte i denne forbindelse særlig den humanitære innsats for folkehelsen, mot narkotika trafikken m. m.

Foredragsholderen sa tydelig fra om de åpenbare synder som var begått mot Folkeforbundets idé fra visse staters side — i strid med inngåtte

avtaler. Og han så ikke særlig lyst på utsiktene til å opnå en forminskning av rustningene. Man måtte forresten her erindre at man stod overfor uhyre vanskeligheter bl. a. p. g. a. de mange mennesker hvis levebrød og eksistens er helt avhengig av rustningsindustrien.

Tilslutt fremholdt foredragsholderen at vår tid ikke stod på høide med tidligere tiders innsats i retning av internasjonalt samarbeide og samfølelse. Også på dette område hadde menneskeheten oplevd opgang og nedgang. Kjennsgjeringene hadde også her dementert fremskrittsovertroen og bl. a. gjort Woodrow Wilsons ord om at vi befant oss på «det uendelige fremskrittets vei» til skamme. Taleren gav noen eksempler på svundne tiders internasjonalisme og minnet tilslutt om at Romerkirken i middelalderen hadde skapt en internasjonalisme som verden siden ikke hadde sett maken til.

Det levende og fengslende foredrag som var spekket med illustrerende anekdoter og henvisning til bestemte forhold og kjennsgjeringer, blev mottatt med voldsomt bifall som gjentok sig da sogneprest mgr. Irgens bragte stortingspresidenten forsamlingens takk.

I Moskvas skygge opdeles Spania.

En av de bærende idéer i det socialistiske og kommunistiske program for det fremtidige Spania er å opstykke landet i små selvstendige republikker. Hensikten er å undgå en sterk centralautoritet og ved denne opsplittelse å undergrave den felles nasjonalitetsfølelse. Det endelige mål er å få i stand et «Samband av Iberiske Republikker» — heri med tiden medregnet Portugal — efter mønster av Sovjetrussland.

For å forberede denne socialistiske idé optok det mektige socialistparti, ved republikkens innførelse, den katalanske og baskiske uavhengighetspolitikk på sitt program. Under det grunnlovgivende Cortes i 1931 opnådde de radikale elementer — tross voldsom motstand fra de konservative krefter — å få knesatt i grunnloven prinsippet om adgang til å oprette et nærmere definert selvstyre for de forskjellige landsdeler.

Socialistene og de separatistiske katalaner og baskere opnådde imidlertid ikke å få inn i grunnloven det de ønsket, idet alle konservative deputerte og mange av centrum stemte imot selvstyreprinsippet som blev møtt med en storm av uvilje ute blandt folket.

Grunnloven fastslår således klart og tydelig de rettigheter og funksjoner som staten ikke kan

fraskrive sig og overlate til de autonome landsdeler, men alltid må utøve direkte.

Blandt de saker som i grunnloven helt reserveres den spanske stat, og som de autonome regioner aldri kan intervenere i, er f. eks. følgende:

«Forhold mellom kirke og stat og religionsspørsmål»,

«Diplomatisk og konsulær representasjon i utlandet og internasjonalt samkvem av enhver art», «Alt vedrørende hær og marine og det nasjonale forsvar»,

«Ledelsen av den nasjonale handelsflåte»,

«Pengevesen, seddelutstedelse og forordninger vedrørende bankvesen»,

«Grensepoliti, emigrasjon, innvandring og forholdet til utenlandske undersåtter», etc. etc.

De autonome regioners særrettigheter innskrenker sig således helt til spørsmål innen deres egne territorier og gir dem ikke i noe tilfelle rett til å optræ på egen hånd som en konstitusjonell enhet like overfor utlandet.

De har altså absolutt ingen som helst rett til å kalle sig «Den katalanske Republikk» eller «Den baskiske Republikk». De er spanske landsdeler med bestemt definerte, lokale særrettigheter, hverken mere eller mindre.

Når derfor de baskiske provinser og Katalonien har opnevnt diplomatiske og konsulære representasjoner i utlandet og har optrått som part i rettsspørsmål i internasjonale forhold, står dette helt i strid med den spanske grunnlovs ånd og bokstav.

Når dette har kunnet hende uten inngripen av den røde spanske regjering, er det ikke å undres over at denne også i helt egne, indre spanske forhold har latt grunnloven sove like overfor de autonome landsdeler. At utlandet har tatt imot disse helt grunnlovsstridige katalanske og baskiske representasjoner, må selvfølgelig sees i lyset av den røde spanske regjeringens passivitet i saken.

Den røde spanske regjering, hvis republikanske tilsnitt bare er en forkledning for det socialistiske og kommunistiske styre, har ikke villet sette noe inn på å oprettholde enhetsprinsippet i overensstemmelse med grunnloven. Når den undlater dette, er den bare tro mot sine egne politiske idéer og mot instruksjonene fra Moskva; men den arbeider imot alt det som er spansk lov og spansk ånd.

N. R. R. F.

minner om *felleskommunionen* fredag 25. mars — Maria Bebudelsesdag — for unionens anliggender, og anmoder alle ledd og enkeltmedlemmer om å delta.

Styret.

Av en Vincensbrors dagbok.

De følgende dagboksblade skyldes en Vincensbror i en middelstor Rhinby og er fra 1934. De er offentliggjort i Berlins «Katholisches Kirchenblatt» og er en levende illustrasjon til skriftens ord om ikke å elske med ord, men i handling og sannhet.

25/3—34: «— — Vi er flyttet til en annen by. Den 1. okt. ifjor mistet jeg min stilling. Jeg skulde ha feiret mitt 25 års jubileum som medlem av St. Vincensforeningen, men det blev helt glemt da jeg samme dag mottok en meddelelse på 3 linjer om at jeg var opsagt. Siden har vi stille og bekymret begitt oss på vei og er nu her.

— — idag var jeg for første gang i Vincensforeningen i x-sognet — vår egen menighet har ingen. Jeg så innbydelsen til generalforsamlingen i kirkebladet. Efter beretningen ser det ut til at der arbeides godt. Der er 20 medlemmer og hver har 3 familier. Jeg blev forbauset over antallet av 60—70 understøttede familier. Formannen er en kjøpmann på 40 år. Om jeg kan arbeide med her er vel tvilsomt — jeg har temmelig lang vei til møtelokalet.

— — nu er jeg blitt medlem skjønt jeg egentlig intet kan gi. «Ta iallfall 50 pf. med», sa min hustru. Jeg måtte tross alt le. «Vi har kun halvdelen av våre tidligere inntekter nu —» advarte jeg. «Nei, men far gikk aldri til møte uten å ha 50 pf. med, selv om vi ofte måtte karre dem sammen groschen for groschen». Hun mente at det å gi almisse gjør ikke fattigere. Det samme sa min gamle sogneprest: «å gi almisse lønner sig». Jeg følte mig i kretsen av de enkle vincensbrødre som mellom gode venner, og man har straks gitt mig en oppgave, idet jeg skal sørge for den åndelige lesning.

— — nu har jeg også fått tildelt noen familier. Presidenten mente at jeg burde forsøke. Han vet ikke at jeg i lang tid før har arbeidet med dette. Jeg gleder mig til disse familier, ti jeg trenger annet å tenke på enn sorgen for den skade som mine 4 barn lider under mine forandrede kår. Før og nu! Det koster mig nu noen overvinnelse å besøke de fattige — og med hvilken glede gjorde jeg det ikke før når jeg kunde inngyte dem mot og tillit! Idag synes jeg nærmest at jeg selv trenger hjelp i mine bekymringer.

— — jeg er blitt glad i mine familier. En 80-årig mann og hans datter som er enke. Han er åndelig og legemlig helt frisk og tilfredsheten selv. Han forteller livlig om de 60 år han var i brandvesenet og han går ennu så lett som en 50-åring. Hver dag går han i den tidligste messe og derfra en tur gjennom byen. Samtalen med ham gjorde mig godt. Den annen familie gjorde det mig ondt for — for man ser at mannen, konen og gutten ikke alltid har spist sig mette. Det er en liten, forvokset mann med et fint ansikt, preget av sykdom. Konen gjør et nesten spøkelsesaktig inntrykk med sitt bleke, av sort hår

innrammede ansikt. Hun er også liten av vekst og har påfallende raske bevegelser. Den 16-årige sønn er høy og tynn, men begge foreldrene er lykkelige over at han nu er voksen. Jeg traff dem ved kveldsmaten — alle hadde en kopp kaffe og et lite stykke brød foran sig. I kjøkenet hvor de satt strålte det av renhet, geraniene blomstret i vinduet og kanarifuglen slog sine triller. Jeg foresatte mig alltid å ha en ekstragave med til disse folk. Og nu dveler mine bekymrede tanker ikke mer ved mig selv men ved den hjelpeløse lille mann, hvis hånd jeg trykket.

— — denne gang kunde jeg ikke selv gå mine vincensbesøk, men sendte min 14-årige gymnasiast. I stillhet er jeg glad over at han skal lære også dette å kjenne. Han kom rystet fra min krøplings fattigdom og utbrøt straks han kom inn ad døren: «Du sier alltid vi er fattige, men disse folk har det da meget verre!» Han har rett.

— — jeg må overta en familie til. En flink håndverker har fått slag og nu står alle hjul stille. På veien til ham stod det først riktig klart for mig hvad dette vil si. Jeg vilde ikke forsyre den syke, men talte med hans kone. De står ikke i noen sykekasse eller har noen forsikring — det er slemt. Her må vi gjøre mer enn ellers.

— — idag har jeg tatt min eldste datter med på mine vincensbesøk. Hun er student og har efter hin ulykkesdag måttet opgi sine studier. Hun hjelper foreløbig sin mor i huset og søker helt fortvilet efter en post. Hun likte sig med engang i kjøkkenet hos min krøpling og blev straks glad i den stakkels kone.

— — på siste møte fikk jeg en ny adresse. Min sidemann sier til mig: «ja, der må De gå. Den mannen har i tre år ligget ubevegelig på ryggen og kan ikke dreie hodet til siden — bli ikke redd når De ser ham. Han er kun skinn og ben. Men for en tålmodighet!» Jeg har vært der. Jeg gikk opad trappen med en forferdende følelse av å skulle møte et levende lik, så jeg stålsatte mine nerver. Og nu stod jeg ved hans seng. Med sine forkrøplede fingre, som knirket som de skulde være en kunstig mekanisme, omfattet han min hånd og det urørlige ansikt, som stadig kun kunde se mot taket på stuen, fikk liv og farve i gleden ved å få besøk. Han ligger i en nett hvit seng og er meget velstelt. Jeg måtte presentere mig og fortelle om min familie, om min skjebne og tidligere stilling. Og han fortalte om sig selv og om sitt arbeid: å ligge og forsake. Vi talte om meningen med denne forsakelse og at han mulig var det virksomste menneske allikevel i byen. På bordet lå jo hans rosenkrans og da forstod jeg jo alt. Mitt blikk falt på en antenne. Ja, men hans lille apparat dudde ikke mer — og det hadde vært hans eneste forbindelse med verden. I stillhet lovet jeg mig selv at jeg skulde skaffe ham et om jeg så

skulde betale det selv. Igjen trykket han min hånd. Jeg må gå, men er helt behersket av den store opplevelse: jeg har sett en helgen.

— — min siste, elendigste og lykkeligste venn har fått sitt apparat. Det kostet 30 mark. Triumferende forteller jeg det i Vincensforeningen og tilføyer at litt bidrag til det vil bli mottatt med glede. De kommer — tre mark — fem mark. Kjære St. Vincens, jeg takker dig fordi du har stått mig bi. Forlengst har jeg betalt hvad jeg skylte for apparatet.

— — min stakkels Job er lykkelig. Hver morgen kan han følge messen. Han vil stadig takke mig — jeg sier vi skal takke St. Vincens. Han alene hjelper og vi taler alltid om ham — —

St. Matthias Domkor til Oslo.

St. Matthias Domkor, Berlin,, er et katolsk kirkekor, knyttet til St. Matthias-kirken i Berlin-Schöneberg. Det har bestått i ca. 50 år. Dets hovedoppgave er å yde vakker liturgisk kirkesang ved gudstjenestene. For å kunne gjøre fyldest for sig råder koret over et omfangsrikt repertoire av messer, motetter, salmer og sanger av enhver art, fra den enstemmige gregorianske koral over middelaldersk polyfoni til de mest moderne verker fra nyere tid. Særlig stor vekt legger koret på «a capella»-komposisjoner og fremforalt fremfører det gjerne middelaldersk polyfoni. Heller ikke mangler i korets repertoire korverker med orkesterledsagelse.

Foruten den rent kirkelige sang utfolder koret også en ikke ubetydelig konsertvirksomhet. I Berlins kringkasting hvor det oftere har optrått er det således meget skattet for sin nøiaktige utførelse og høie musikalske kultur.

Koret har under sin 50-årige eksistens hatt en noe omskiftelig tilværelse. Allerede før verdenskrigen hadde det et godt navn, men under krigstiden gikk det sterkt tilbake så at det etter krigen måtte bygges op på nytt. Den nuværende dirigent, dr. Wilhelm Schosland overtok ledelsen i 1919 og har i de forløpne 19 år ved målbevisst, utholdende arbeid bragt det frem i første rekke blandt kirkekorene hvad lødig, kunstnerisk utført sang angår og det omtales stadig rosende i den samlede Berliner-presse.

Denne er den annen konsertreise til de nordiske land koret foretar i løpet av de siste 33 år. I oktober 1936 holdt det en konsert i Kjøbenhavn, hvor det fikk den aller beste mottagelse såvel i pressen som hos publikum. Særlig var man i katolske kretser så begeistret for korets sang at det i år (pånytt) er innbudt til å medvirke ved innvielsen av den store nye redemptoristkirke på

Amager ved Kjøbenhavn og i forbindelse dermed å synge ved en konsert. Koret har gjerne tatt imot innbydelsen og vil samtidig foreta en utvidet konsertreise. Den første konsert vil finne sted i Oslo, den annen i Malmø. Koret vil også synge i kringkastingen i alle tre nordiske land, i Oslo samme dag som konserten finder sted, mens i Sverige en del av konserten selv vil bli utsendt. Da konserten såvel i Oslo som i Malmø finner sted i en kirke vil kun den for kirkeårstiden passende religiøse sang bli foredratt, i italienske, spanske, nederlandske og tyske komposisjoner. Ved siden av middelalderske vil også nyere mestere bli tolket.

Dr. Wilhelm Schosland, korets dirigent er kapelmester og musikkvidenskapsmann. Som korleder har han i Berlin et kjent navn og har praktisert meget som sangpedagog.

Fru Marianne Schosland er konsertens solist. Hun vil i sitt repertoire slutte sig til korets almindelige program.

Begge disse kunstnere er fra tidligere godt kjent for Kjøbenhavns musikkelskende publikum ved de konserter de har gitt siden første gang i 1934. Også i den siste konsert i 1936 medvirket fru Marianne Schosland som solist. Alle ganger har kritikken vært enstemmig i sine anerkjennende uttalelser. Av kritikken hitsettes:

Allgemeine Musikzeitung, Berlin: «Man må fremheve korlederen, dr. W. Schosland som en av de største aktivposter for Berlins musica sacra — —».

Germanica: «Dette edle verks (Kromolickis d-moll messe op. 7) særegne fordringer med hensyn til dynamikk og koloristikk blev av koret opfyllt på en usedvanlig fullkommen måte».

Tonkunst: «— — man vet ikke riktig: skal man lykkes ønske dirigenten med slike klangskjønne stemmer, eller koret med en dirigent av så stor innfølingsevne?»

Berlingske Tidende, Kjøbenhavn: Korkorporationen nåede et Resultat, der fortjener den største Anerkendelse. At den gamle tyske og italienske Kirkemusik lød saa ædel og ægte i Klangskønhed og Struktur, var så nobelt og stilrent utformet gennem alle Afskygninger at *et Elitestempel uden men, uden minus* skal være Ensemblet tildelt.

Socialdemokraten, Kjøbenhavn, om fru Marianne Schosland: «Sangerinden kan sin Kunst til Punkt og Prikke og kunde tjene som Forbillede for mange av vore egne Tribunens Heltinder, og selve Røsten var behagelig klar og smidig. Den musikintelligente Kunstnerinde fik kraftigt Bifald».

Dagens Nyheder, Kjøbenhavn også om fru M. S. «— — blev sunget med en Inderlighed i Følelsen, som kun få danske Sangerinder gør hende efter».

Konserten her i Oslo, som finner sted fredag 25. mars, skulde vel etter dette vekke den største interesse såvel innenfor våre katolske menigheter som blandt det musikkelskende publikum forøvrig.

Håb.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akoidenstrykkeri.
(Inneh. Alf & Johs. Grønli).